

Internasjonale avtaler som berører næringer i nordområdene

Utarbeidet av forskningselskapet
Ocean Futures for NHO

Innhold:

- Hvorfor avtaler?
- Overordnede rammeavtaler
- Avtaler som regulerer levende ressurser
- Avtaler som regulerer leveområder for arter
- Forurensningsavtaler
- Andre sentrale avtaler
- Andre aktuelle avtaler for nordområdene

Hvorfor avtaler?

Det er en lang rekke internasjonale avtaler som setter rammebetingelser for – og regulerer – næringsaktiviteter i nordområdene. Dette er avtaler som ofte innebærer krav og standarder som nasjonale myndigheter og næringer må forholde seg til, f.eks. reduserte utslipp av miljøgifter og fiskerireguleringer. I et snevert perspektiv kan slike krav om å overholde avtalene oppfattes som en “byrde” for enkelte næringer og bedrifter – bl.a. i form av store økonomiske kostnader.

I et mer helhetlig perspektiv vil imidlertid mange av avtalene innebære reguleringer som gir positive effekter for næringslivet – gjennom å bevare det biologiske mangfoldet og begrense miljøskadelige forurensninger. Mange næringer vil faktisk være helt avhengige av at avtalene blir overholdt. Avtalene bidrar til å sikre en langsiktig og bærekraftig høsting av ressurser – samtidig som nordområdene forblir relativt rene områder. Dette gir både et godt grunnlag for videreutvikling av eksisterende næringer og for nye næringer i fremtiden. Når man f.eks. kan observere hvor følsomt markedet for fisk og sjømat er for miljøgifter – er det mye som tyder på at sunne og naturlige økosystemer vil bli tillagt større vekt fremover. Eller for å sitere Ekspertutvalget for nordområdene: “Dersom balansen i systemet trues, trues også grunnlaget for naturressursbasert næringsliv og

annen virksomhet i området” (NOU 2003: 32, s. 105).

I tabellen på neste side er det forsøkt å illustrere mulige berøringspunkter mellom de mest sentrale internasjonale avtalene som gjelder i nordområdene og ulike næringer med aktiviteter i området. Den påfølgende gjennomgangen av avtalene viser deltakelse i slikt samarbeid for de åtte “Arktisstatene”, dvs. Canada, Danmark (Grønland), Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA, samt den Europeiske Union (EU).

1. Overordnede rammeavtaler

1.1 FNs havrettskonvensjon av 1982:

Betraktes som havenes “grunnlov”.

- skal lette internasjonalt samkvem og fremme en fredelig bruk av havene, en rett og rimelig og effektiv utnyttelse av deres forekomster, bevaring av deres levende ressurser, samt studier, vern og bevaring av det marine miljø;
- fastsetter prinsipper for forvaltning og utnyttelse av havområdene og deres ressurser, inkludert rettigheter for ikke-kyststater til å utnytte disse ressursene;
- definerer juridiske soner i havområdene, f.eks. “åpent hav”, og “eksklusive økonomiske soner”;
- gir kyststaten anledning til å vedta strengere krav enn de internasjonalt fastsatte i områder som er isdekket, hvor det er spesiell fare, og hvor forurensning kan få omfattende konsekvenser for den økologiske balansen;
- suppleres av flere nyere avtaler som går mer spesifikt på betingelser for utnyttelse av ressurser (se nedenfor).

Ikrafttredelse: 16. nov. 1994

Bindende for: Danmark (Grønland), Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og EU.

Ikke bindende for: Canada (har signert) og USA. Begge følger imidlertid konvensjonen i praksis.

Internasjonale avtaler som berører næringer i nordområdene

Næringer	Petroleum	Fiskeri og	Prosess-industri					Verksted-	Skipsfart	Bygg og	Agro og	Landbasert	Jord- og	Reindrift	Reiseliv
	oppstrøm	akvakultur	Bergverksdrift	Kjemisk	Metallurgisk	Petroleum	nedstrøm	Treforedling	og sjø-	entreprenør	nærings-	transport	skogbruk	og jakt	
Avtaler															
1. Overordnede rammeavtaler															
1.1 Havrettskonvensjonen															
1.2 Konvensjonen om biologisk mangfold															
2. Levende ressurser															
2.1 FN-avtalen om fiske på det åpne hav															
2.2 Flaggavtalen															
2.3 FAOs adf.kodeks for ansvarlig fiskeri															
2.4 Smutthullavtalen															
2.5 Gråsoneavtalen															
2.6 NEAFC															
3. Leveområder for arter															
3.1 CITES															
3.2 Bonn-konvensjonen/CMS															
3.3 Ramsarkonvensjonen															
3.4 Verdensarvkonvensjonen															
3.5 Bernkonvensjonen															
3.6 Avtale om vern av isbjørn															
4. Forurensningsavtaler															
4.1 Espoo-konvensjonen															
4.2 MARPOL 73/78															
4.3 OSPAR															
4.4 HNS-konvensjonen															
4.5 Stockholm-/POPs-avtalen															
4.6 Langtransportkonvensjonen (LRTAP)															
5. Andre															
5.1 ILO-konvensjonen om urbefolkning															
5.2 Svalbardtraktaten															

1.2 Konvensjonen om biologisk mangfold av 1992:

- skal sikre vern og bærekraftig bruk av alt biologisk mangfold (jordens variasjon av livsformer);
- dekker alle økosystemer, arter og genetiske ressurser.
- skal sikre en rettferdig fordeling av utbytte ved utnyttelse av genetiske ressurser.

Ikrafttredelse: 29. des. 1993

Bindende for: Canada, Danmark, Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og EU.

Ikke bindende for: USA (har signert).

2. Avtaler som regulerer levende ressurser

2.1 FN-avtalen om bevaring og forvaltning av vandrende og langtmigrerende fiskebestander (FN-avtalen om fiske på det åpne hav) av 1995: Global avtale som supplerer Havrettskonvensjonen.

- vandrende fiskebestander er bestander som vandrer mellom økonomiske soner og det åpne hav, f.eks. norsk vårgytende sild. Langtmigrerende fiskebestander er bestander som forflytter seg over større områder av det åpne hav og inn i økonomiske soner, f.eks. tunfisk;

- gir rammen for framtidige bevarings- og forvaltningsregimer for denne type bestander. I hovedsak bare anvendelse på det åpne hav, dvs. utenfor 200 miles økonomisk sone;
- krever samsvar mellom forvaltningen av fiskeressursene på det åpne hav og i de tilgrensende nasjonale farvann. Gir et positivt bidrag til fiskerisamarbeidet om bl.a. torskefiske i Barentshavet og sildefiske i Smutthavet.

Ikrafttredelse: 11. des. 2001

Bindende for: Canada, Danmark (Grønland), Finland, Island, Norge, Russland, Sverige, USA og EU.

2.2 Avtalen om å fremme fiskefartøyers overholdelse av internasjonale bevarings- og forvaltningstiltak på det åpne hav (Flaggavtalen) av 1993: Global avtale knyttet til FNs matvareorganisasjon (FAO) som supplerer Havrettskonvensjonen.

- gir flaggstaten mer myndighet i forhold til fiskefartøyer, bl.a. må disse ha spesiell tillatelse for å fiske på det åpne hav;
- etablerer registreringsordninger (i FAO) for fartøy som fisker på det åpne hav.

Ikrafttredelse: 24. april 2003

Bindende for: Canada, Norge, Sverige, USA og EU.

Ikke bindende for: Danmark (Grønland), Finland, Island og Russland.

2.3 FAOs atferdskodeks for ansvarlig fiskeri av 1995: Et rådgivende globalt rammeverk knyttet til FAO.

- har prinsipper for høsting i fiskeriene gjennom å ta hensyn til biologiske, teknologiske, økonomiske, sosiale, miljømessige og kommersielle aspekter;
- også prinsipper rettet mot forvaltningen av andre villlevende marine ressurser;
- handlingsplaner for ansvarlig høsting for områdene sjøfugl, hai, kapasitetsreduksjon, samt ulovlig, ikke-rapportert og uregulert fiske;
- strategi for å styrke informasjons- og statusrapportering for kommersielle høstingsaktiviteter.

Ikrafttredelse: 31. oktober 1995.

Bindende for: Ikke bindende. Likevel knyttet opp mot andre bindende konvensjoner og Havrettskonvensjonen, og setter en politisk omforent standard.

2.4 Avtale mellom Norge, Island og Russland om visse samarbeidsforhold på fiskeriområdet (Smutthullavtalen) av 1999: Regional avtale.

- innebærer islandsk aksept av at de regulerte fiskebestandene i det nordlige Norskehavet og Barentshavet forvaltes av en norsk-russisk fiskerikommisjon;
- bidra til forsvarlig ressursforvaltning i tråd med FN-avtalen om bevaring og forvaltning av vandrende og langtmigrerende fiskebestander ovenfor;
- partene har generelt forpliktet seg til bærekraftig forvaltning og ansvarlig fiske, underforstått også med hensyn til andre bestander enn de som omfattes av avtalen.

Ikrafttredelse: 15. juli 1999. Avtalen med tilhørende protokoller er forlenget fram til 2006.

Bindende for: Island, Norge og Russland.

2.5 Avtale mellom Norge og Russland (Sovjetunionen) om en midlertidig praktisk ordning for fisket i et tilstøtende område i Barentshavet med tilhørende protokoll og erklæring (Gråsonavtalen) av 1978: Bilateral avtale.

- Gråsonen utgjør 67 500 km², hvorav 23 000 km² er ubestridt norsk, og 3 000 km² er ubestridt russisk område;
- partene i det aktuelle området skal la være å kontrollere og drive noen form for håndheving mot den annen parts fiskefartøy. Den inneholder også regler om hvordan partene skal opptre i forhold til fartøy fra tredjeland.

Ikrafttredelse: 11. jan. 1978. Avtalen er forlenget 27 ganger for ett år av gangen og sist forlenget til 1. juli 2006.

Bindende for: Norge og Russland.

2.6 Konvensjon om det fremtidige multilaterale samarbeid om fisket i det nordøstlige Atlanterhav (NEAFC) av 1980: Regional avtale.

- fremme vern og optimal utnyttelse av ressursene i det nordøstlige Atlanterhav innen en ramme som ikke griper inn i 200 mils regimet;
- oppretter en nordøstatlantisk fiskerikommisjon (NEAFC). Denne fastsetter kvoter for nordøstatlantiske bestander i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon og foretar inspeksjoner i Smutthavet.

Ikrafttredelse: 17. mars 1982

Bindende for: Danmark (Grønland), Island, Norge, Russland og EU.

Ikke bindende for: Finland og Sverige (trakk seg fra avtalen i 1996). Avtalen åpner ikke for at Canada og USA kan være parter.

3. Avtaler som regulerer leveområder for arter

3.1 Konvensjonen om internasjonal handel med truede arter av vill fauna og flora (CITES) av 1973: Global avtale knyttet til FNs miljøprogram (UNEP).

- etablerer et system med import- og eksportlisenser for visse spesifiserte dyre- og

plantearter eller produkter av slike. Hensikten er å bringe internasjonal handel med truede dyre- og plantearter under kontroll;

- for at en art skal omfattes av konvensjonen, kreves at arten er listet på ett av tre nivåer med ulik grad av vernestatus og krav til lisens. Også en del arktiske arter er omfattet;
- Listene er gjenstand for fortløpende vurderinger og justeringer som vedtas i forbindelse med partskonferansene. Landene har anledning til å reservere seg mot listing av bestemte arter;
- omfatter også omfatter truede marine arter. Økende press for å liste flere marine arter, også kommersielle fiskeslag.

Ikrafttredelse: 1. juli 1975

Bindende for: Canada, Danmark (Grønland), Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA.

Ikke bindende for: Avtalen åpner ikke for at EU kan være part.

3.2 Konvensjon om vern av trekkende arter av ville dyr (Bonn-konvensjonen/CMS) av 1979. Global rammeavtale knyttet til FNs miljøprogram (UNEP).

- beskytter trekkende arter av ville dyr som regelmessig krysser nasjonale grenser;
- opererer med to ulike lister som angir ulike tiltak av varierende inngrepskarakter for å beskytte artene. I likhet med CITES-konvensjonen kan således listing av arter under denne avtalen få direkte betydning for kommersiell høsting;
- flere arktiske arter er omfattet av denne konvensjonen.

Ikrafttredelse: 1 nov. 1983

Bindende for: Norge og EU.

Ikke bindende for: Canada, Danmark (Grønland), Finland, Island, Russland, Sverige og USA.

3.3 Konvensjonen om vern av våtmarksområder av internasjonal betydning, særlig som tilholdssted for vannfugler (Ramsarkonvensjonen) av 1971: Global avtale.

- tar sikte på vern og bærekraftig bruk av våtmarker av internasjonal betydning;
- partene utpeker områder som skal stå på en liste over internasjonalt viktige våtmarksområder. Partene er pålagt å treffe

passende bevaringstiltak i form av å etablere naturreservater og overvåke disse;

- i listede våtmarksområder vil det være begrensninger på høsting;
- definisjonen av våtmark er vid. Omfatter bl.a. myr og ferskvann, brakkvann og marine områder ned til seks meters dybde. Høsting av tang og tare og potensielle nye utnyttelsesmåter i strandsonen kan begrenses.
- Arktisstatene har pekt ut en rekke slike Ramsarområder i nordområdene. Norge har f.eks. pekt ut fem områder på Svalbard.

Ikrafttredelse: 21. des. 1975

Bindende for: Canada, Danmark (Grønland), Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA.

Ikke bindende for: Avtalen åpner ikke for at EU kan være part.

3.4 Konvensjon for bevaring av verdens kultur- og naturarv

(Verdensarvkonvensjonen) av 1972: Global avtale knyttet til FNs organisasjon for utdanning, vitenskap, kultur og kommunikasjon (UNESCO).

- pålegger de enkelte stater å registrere alle objekter/områder som inngår i kultur- og naturarven på sitt territorium. På grunnlag av dette skal Komiteen for verdens kulturarv angi hva som skal betraktes som tilhørende verdensarven og som derfor kommer inn under konvensjonens vernetiltak;
- påpeker betydningen av at uberørte områder ikke ødelegges av sosiale og økonomiske endringer;
- korallrevet ved Røst i Lofoten er en formasjon av potensiell verdi under avtalen, men som foreløpig ikke har slik status.

Ikrafttredelse: 17. des. 1975

Bindende for: Canada, Danmark (Grønland), Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA.

Ikke bindende for: Avtalen åpner ikke for at EU kan være part.

3.5 Konvensjon vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder av 1979 (Bernkonvensjonen):

Regional avtale knyttet til Europarådet.

- skal verne om europeiske arter av ville dyr og planter og deres levesteder. Landene skal legge særlig vekt på truede og sårbare arter slik som f.eks. bjørn, ulv og jerv;

- inneholder fire lister med ulike tiltak som skal sikre beskyttelse av artene.

Ikrafttredelse: 1. juni 1982

Bindende for: Danmark (Grønland), Finland, Island, Norge, Sverige og EU.

Ikke bindende for: Russland. Det er ikke åpnet for at Canada og USA kan slutte seg til konvensjonen.

3.6 Avtale om vern av isbjørn av 1973:

Regional avtale.

- skal beskytte isbjørnen og dens livsmiljø gjennom ulike koordinerende nasjonale tiltak;
- freder isbjørn i alle områder i hele Arktis med unntak for inuitsamfunn i Nord-Amerika som får lov til å drive en viss kvoteregulert fangst på tradisjonelt vis;

- treffe tiltak for å beskytte de økosystemer som isbjørnen er en del av, herunder spesielt ivareta hi-, nærings- og trekkområder, og sikre en best mulig forvaltning av isbjørnbestander basert på foreliggende vitenskapelige data.

Ikrafttredelse: 26. mai 1986

Bindende for: Canada, Danmark (Grønland), Norge, Russland og USA (samtlige land som har isbjørn).

4. Forurensningsavtaler

4.1 Konvensjon om konsekvensutredninger for tiltak som kan ha grenseoverskridende miljøvirkninger (Espoo-konvensjonen) av 1991:

Global avtale knyttet til FNs

økonomiske kommisjon for Europa (UNECE).

- bestemmer at land som planlegger tiltak som kan forårsake vesentlige negative grenseoverskridende miljøvirkninger i andre land, på et tidlig tidspunkt skal varsle berørte land, utrede konsekvensene av tiltaket og drøfte hva som kan gjøres for å begrense skadevirkningene.

Ikrafttredelse: 10. sept. 1997

Bindende for: Canada, Danmark (Grønland), Finland, Island, Norge, Russland, Sverige, USA og EU.

4.2 Konvensjon om hindring av forurensning fra skip (MARPOL 73/78) av 1973 og 1978:

Global avtale knyttet til FNs maritime organisasjon (IMO)

- skal verne det marine miljø ved å fjerne internasjonal oljeforurensning og utslipp av

andre skadelige stoffer, og minimalisere faren for utslipp av slike stoffer ved uhell;

- stadig nye tillegg til avtalen nedfeller strenge og detaljerte reguleringer.

Ikrafttredelse: 2. okt. 1983

Bindende for: Canada, Danmark (Grønland), Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA.

Ikke bindende for: Avtalen åpner ikke for at EU kan være part.

4.3 Konvensjon om bevaring av det marine miljø i Nordøst-Atlanteren (OSPAR) av 1992: Regional avtale.

- skal beskytte det marine miljø mot forurensning;
- dekker både landbaserte utslipp, dumping av avfall til havs, utslipp fra offshoreaktiviteter og vern og bevaring av økosystemer og biologisk mangfold;
- partene forplikter seg til å arbeide for å stanse utslipp av miljøgifter innen 2020 (generasjonsmålet). På lang sikt er målsetningen at konsentrasjonene av naturlig forekommende farlige stoffer skal tilbake til bakgrunnsnivå og konsentrasjonen av menneskeskapt stoffer skal så nær null som mulig;
- konvensjonen oppretter OSPAR-kommisjonen som er det besluttede organ for konvensjonen. Den vedtar lister over truede arter og leveområder, samt kriterier for utvelgelse av disse. Listen inneholder flere kommersielle arter.

Ikrafttredelse: 25. mars 1998

Bindende for: Danmark (Grønland), Finland, Island, Norge, Sverige og EU.

Ikke bindende for: Avtalen åpner ikke for at Canada, Russland og USA kan være parter.

4.4 Internasjonal konvensjon om ansvar og erstatning for skade i forbindelse med sjøtransport av farlige og skadelige stoffer (HNS-konvensjonen) av 1996. Global konvensjon knyttet til Den internasjonale sjøfartsorganisasjon (IMO).

- skal etablere et internasjonalt regelverk om erstatning for skader som volder ved sjøtransport av farlig og skadelig gods;
- pålegger skipets eier et objektivt ansvar begrenset oppad til et visst beløp for skade som skyldes slik transport. Skipets eier har

forsikringsplikt for ansvaret, og kravet kan fremsettes direkte mot forsikringsgiveren;

- skade som skipets eier ikke er ansvarlig for, f.eks. fordi ansvarsgrensene er overskredet, skal dekkes av et internasjonalt erstatningsfond, HNS-fondet. Fondet skal finansieres gjennom en avgiftsplikt som pålegges mottakere av HNS-gods (importører m.fl.).

Ikrafttredelse: Ennå ikke trådt i kraft.

Bindende for: Forløpig ingen. Vil bli bindende for Russland (har ratifisert) når den trer i kraft.

Ikke bindende for: Canada (har signert), Danmark (Grønland) (har signert), Finland (har signert), Island, Norge (har signert), Russland (inntil videre), Sverige og USA. Avtalen åpner ikke for at EU kan være part.

4.5 Stockholm-konvensjonen om persistente organiske forbindelser (Stockholm/POPs-avtalen): Global avtale.

- beskytte helse og miljø mot tungt nedbrytbare organiske miljøgifter (POPer). POPer brytes svært langsomt ned i miljøet, spres over store geografiske avstander med vind- og havstrømmer, akkumulerer i levende organismer og er meget giftige for mennesker og dyreliv;
- skal fase ut de verste organiske miljøgiftene, i første omgang 12 av de farligste POPene. Ni av disse er plantevernmidler (bl.a. DDT). I tillegg kommer PCB og dioksiner/furaner. Nye POPer vil bli innlemmet i konvensjonen etter hvert.

Ikrafttredelse: 17. mai 2004

Bindende for: Canada, Danmark (Grønland unntatt), Finland, Island, Norge, Sverige og EU.

Ikke bindende for: Russland og USA (begge har signert).

4.6 Konvensjonen om langtransportert grensekryssende luftforurensning (LRTAP) av 1979: Regional rammeavtale med flere detaljerte protokoller. Knyttet til FNs økonomiske kommisjon for Europa (UNECE).

- skal beskytte mennesker og miljø mot luftforurensning;
- skal begrense og gradvis redusere og forebygge luftforurensning og langtransportert, grensekryssende luftforurensning. Under konvensjonen er det åtte protokoller som bl.a. dekker utslipp av svovel,

nitrogenoksyd, flyktige organiske stoffer (VOC), POPer og tungmetaller samt Gøteborgprotokollen om reduksjon av forsuring, overgjødning og bakkenært ozon. Protokollene om tungmetaller og POPer setter begrensninger i produksjon, bruk og utslipp av henholdsvis utvalgte tungmetaller (bly, kadmium og kvikksølv) og POPer som samsvarer med dem som skal fases ut i henhold til Stockholmvatnen.

Ikrafttredelse: 16. mars 1983 for rammeavtalen. Alle protokoller er trådt i kraft senere.

Bindende for: Rammekonvensjonen er bindende for Canada, Danmark, Finland, Island, Norge, Russland, Sverige, USA og EU. Protokollene er bindende for disse landene, men med flere unntak nevnt nedenfor.

Ikke bindende for:

- Canada når det gjelder: 1991-protokollen for VOC og Gøteborgprotokollen av 1999 (har signert);
- Island når det gjelder: 1988-protokollen for nitrogenoksyd, 1991-protokollen for VOC, 1994-protokollen for svoveldioksyd, 1998-protokollen for tungmetaller (har signert) og Gøteborgprotokollen av 1999;
- Russland når det gjelder: 1991-protokollen for VOC, 1994-protokollen for svoveldioksyd (har signert), 1998-protokollen for POPer, 1998-protokollen for tungmetaller og Gøteborgprotokollen av 1999;
- USA når det gjelder: 1991-protokollen for VOC (har signert), 1994-protokollen for svoveldioksyd og 1998-protokollen for POPer (har signert);
- EU når det gjelder: 1991-protokollen for VOC (har signert).

5. Andre sentrale avtaler

5.1 ILO-konvensjonen nr. 169 om urbefolkning av 1989. Global avtale knyttet til Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO).

- urfolk har rett til å bevare og utvikle sin egenart på varig basis, til selv å bestemme prioriteringer og retning for egen utvikling, og til å bli rådspurt om og delta i gjennomføring av vedtak som kan påvirke deres liv og livsform;
- landområders og territoriers betydning for urfolks liv og egenart understrekes.

Ikrafttredelse: 5. sept. 1991

Bindende for: Danmark og Norge.

Ikke bindende for: Canada, Finland, Island, Russland, Sverige og USA. Avtalen åpner ikke for at EU kan være part.

5.2 Traktat angående Spitsbergen (Svalbardtraktaten) av 1920:

- gir Norge full og uinnskrenket suverenitet over Svalbard ut til territorialgrensen;
- borgere og selskaper i de land som har ratifisert traktaten har lik adgang til å drive visse typer virksomhet på øygruppen;
- tilkommer Norge å håndheve, treffe eller fastsette passende forholdsregler for å sikre miljøet på Svalbard;
- bestemmelser om lik rett til adgang og opphold på Svalbard uansett formål og til uhindret å drive all slags maritim, industri-, bergverks- og handelsvirksomhet på like fot, samt likebehandling når det gjelder erverv, utnyttning og utøving av eiendomsrett og bergverksrettigheter. Vilkåret om ikke-diskriminering i traktaten er ikke til hinder for forbud og omfattende regulering av aktiviteter iverksatt med sikte på å verne naturen.

Ikrafttredelse: 14. aug. 1925

Bindende for: Canada, Danmark, Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA.

Ikke bindende for: Avtalen åpner ikke for at EU kan være part.

Andre aktuelle avtaler for nordområdene

Levende ressurser

- EUs fugl og leveområdedirektiv av 1979 og 1992
- Internasjonal konvensjon for regulering av hvalfangst av 1946
- Konvensjonen til vern av laks i det nordlige Atlanterhav av 1982

Leveområder for arter

- Regional handlingsplan for beskyttelse av det arktiske marine miljø mot miljøpåvirkning fra landbaserte aktiviteter (RPA) av 1998
- UNESCO-konvensjonen om beskyttelse av den undersjøiske kulturarv av 2001

Forurensning

- Avtale om samarbeid vedrørende bekjempelse av forurensning av Nordsjøen fra

olje og andre skadelige stoffer (Bonnnavtalen) av 1983

- Ballastvannkonvensjonen av 2004
- Baselkonvensjonen vedrørende kontroll med transport av farlig avfall av 1989
- EØS-avtalen: Vedlegg XX, IV Kjemikalier av 1994
- Europeisk avtale om internasjonal veitransport av farlig gods (ADR) av 1957
- FN-konvensjonen om bruk av internasjonale vassdrag til andre formål enn skipsfart av 1997
- Internasjonal konvensjon om erstatningsansvar for bunkersoljesølskade (Bunkerskonvensjonen) av 2001
- Internasjonal konvensjon om inngrep på det frie hav i tilfelle av oljeforurensningsulykker (Inngreps-konvensjonen) av 1969
- Kyotoprotokollen av 1997 under FNs klimaavtale
- Konvensjonen om bekjempelse av havforurensning ved dumping av avfall og annet materiale (Londonkonvensjonen/LC 1972) av 1972
- Konvensjonen om beredskap, aksjon og samarbeid ved oljeforurensninger (OPRC) av 1990
- Konvensjonen om grenseoverskridende virkninger av industriulykker av 1992
- Konvensjonen om informasjon og forhåndssamtykke i handel med visse farlige kjemikalier (Rotterdamkonvensjonen/PIC) av 1998
- Konvensjonen om vern og utnyttelse av grenseoverskridende vassdrag og internasjonale innsjøer (UNECEs vannkonvensjon) av 1992
- Montrealprotokollen av 1987 med tillegg under Wien-konvensjonen for beskyttelse av ozonlaget

Andre

- FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) av 1966, artikkel 27 om minoritetsvern

Kilder

Barents Information Service, www.barentsinfo.org
Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea,
Office of Legal Affairs, United Nation,
www.un.org/Depts/los
Fiskeri- og Kystdepartementet, www.odin.dep.no/fkd
FN-Sambandet, <http://www.fn.no>
UN Economic Commission for Europe (UNECE),
unece.org
Food and Agriculture Organization (FAO), www.fao.org
International Labour Organization (ILO), www.ilo.org
International Maritime Organization (IMO),
www.imo.org
Internet Guide to International Fisheries Law,
<http://www.intfish.net>
Lovdata, www.lovdata.no/traktater
Miljøverndepartementet, www.odin.dep.no/md
NOU 2003: 32, Mot Nord!
Statens Forurensningstilsyn (SFT), www.sft.no
Statistisk Sentralbyrå, www.ssb.no
Stokke, Olav Schram and Øystein B. Thommessen
(Eds.), *Yearbook of Intl. Co-operation on
Environment and Development 2003/2004* (Earthscan
Publications, 2003)
Utenriksdepartementet, www.odin.dep.no/ud